

## רווחיות חברות התעשייה הבורסאיות בשנת 2000

קובי אברמוב

### חברות התעשייה המדדיות (1)

בסיכום שנת 2000 נרשמה ירידה קלה ברווחיות חברות התעשייה הבורסאיות המדדיות לעומת נתוני שנת 1999, וזאת בעיקר עקב הירידה החדה ברווחיות ברבעון האחרון של שנת 2000 (ראה פרוט בלוח 1).

בסיכום שנת רשמו חברות אלה מכירות של כ-41.7 מיליארד ש"ח - גידול של כ-4% לעומת אשתקד, תוך ירידה קלה בשערי הרווחיות הגולמית והתפעולית מהמכירות.

שעור התשואה התפעולית להון השנה הגיע ל-12.7% לעומת 13.8% אשתקד, אך דומה לשעור שנרשם בשנת 1998. יש לציין שנתוני השנה כולה הם באותה רמה שנרשמה בשנים האחרונות, בזכות שלושת הרבעונים הראשונים של השנה, שבהם השיגו חברות אלה תוצאות טובות, אשר קזזו את השינוי שחל ברבעון הרביעי השנה.

התשואה נטו להון שהשיגו השנה החברות המדדיות היא הנמוכה ביותר שנרשמה בשנים האחרונות והסתכמה ב-4.6% לעומת 10.4% אשתקד. הדבר נובע מעליה חדה בהוצאות המימון בשנת 2000 ומעבר להפסדים של כ-350 מיליון ש"ח בסעיף הכנסות מחברות בנות ומסונפות, לעומת רווח של כ-280 מיליון ש"ח בסעיף זה אשתקד.

בחינת תתי הענפים של חברות התעשייה המדדיות מורה כי החברות היחידות שבהן נרשם השנה שיפור ברווחיות התפעולית היו חברות האלקטרוניקה המדדיות. לעומת זאת רשמו חברות מוצרי הבניה, לראשונה מזה מספר שנים, הפסד תפעולי.

הרבעון הרביעי של שנת 2000 עמד בצילם של המפולת בנאסד"ק, שהחלה בספטמבר 2000 וגרמה לירידות שערים חדות בבורסה בכלל ובמניות הטכנולוגיה, בפרט, ופריצת מהומות האינתיפאדה, שהשפיעו לרעה על הפעילות הכלכלית במשק.

למרות אירועים קשים אלה, לא נרשמה, ירידה במכירות חברות התעשייה הבורסאיות המדדיות ועיקר ההשפעה באה לידי ביטוי בירידה ברווח התפעולי והנקי.

שעור הרווח התפעולי מהמכירות ירד ברבעון זה לשפל חסר תקדים של כ-2.5% לעומת רמה של 6% - 7% בשנים האחרונות, ושעור התשואה התפעולית להון ירד גם הוא לשפל של 5% לעומת רמה של כ-12%-13% בשנים האחרונות.

ירידה זו ברווחיות חדה במיוחד וגבוהה באופן משמעותי מהשפעת העונתיות החשבונאית שאותרה בשנים האחרונות, בנתוני הדו"חות הכספיים של הרבעון הרביעי.

ברבעון הרביעי של שנת 2000 נרשם, לראשונה מזה כשנתיים, הפסד נקי בסך כ-750 מיליון ש"ח בחברות התעשייה המדדיות. הפסד זה נובע, בין היתר, מהפחתות שביצעו מספר חברות, בראשן "כלל תעשיות", לירידת שווי ההחזקות בחברות הנסחרות בבורסות חו"ל, וכן מההפסד של כ-240 מיליון ש"ח מחברות בנות ומסונפות ובראשן "אי.סי.איי", שרשם קונצרן "כור" ברבעון הרביעי.

**לוח 1: רווחיות 144 חברות תעשייה מדדיות**  
(במחירי דצמבר 2000)

**נתונים שנתיים**

רווח נקי להון (%)	רווח תפעולי להון (%)	רווח תפעולי (%)	רווח גולמי (%)	רווח נקי	רווח לפני מס	רווח תפעולי	מכירות	הון עצמי	תקופת הדו"ח
4.6	12.7	6.3	27.6	956	2,060	2,620	41,664	20,699	2000
10.4	13.8	7.0	28.2	2,130	3,053	2,824	40,167	20,406	1999
5.5	12.5	6.1	27.2	1,097	2,132	2,471	40,252	19,835	1998
6.4	13.1	6.5	26.6	1,301	2,068	2,639	40,327	20,203	1997
7.1	13.8	6.6	25.0	1,366	2,310	2,659	40,463	19,306	1996

**נתונים רבעוניים**

-14.4	5.0	2.6	28.5	-745	-513	256	9,946	20,699	IV/00
11.6	15.3	7.5	27.3	631	937	827	10,990	21,682	III/00
8.2	15.3	7.6	27.5	434	789	809	10,652	21,193	II/00
12.1	13.8	7.2	27.2	636	847	727	10,076	21,050	I/00
9.8	12.0	6.2	31.0	497	546	610	9,904	20,406	IV/99

בשנת 2000 חלה שחיקה ברווחיות חברות התעשייה הבורסאית הדולריות, כאשר בדומה לחברות המדדיות, ניכרת בחברות אלה ירידה חדה ברווחיות התפעולית ברבעון הרביעי של השנה. (ראה פרוט בלוח 2).

בסיכום שנתי הסתכמו המכירות של 33 חברות התעשייה בכ-26.6 מיליארד ש"ח-גידול של כ-4% לעומת אשתקד תוך כדי ירידה ניכרת ברווחיות החברות.

שולי הרווח הגולמי והתפעולי ירדו בכאחוז לכ-30% ו-9.4% בהתאמה, ואילו שעור התשואה התפעולית ירד השנה ל-13.3% לעומת כ-16% אשתקד, וכ-14% בשנים 1997-1998.

התשואה נטו להון בשנת 2000 בחברות הדולריות הסתכמה בכ-6.5% - כמחצית מהשעור שנרשם אשתקד.

ברבעון הרביעי של שנת 2000, שהושפע כאמור מהמשבר בשווקי ההון בעולם ומהמצב הבטחוני בארץ, הציגו החברות הדולריות ירידה חדה ברווח התפעולי והנקי.

התשואה התפעולית להון ירדה לכ-11% לעומת רמה של 15%-16% שנרשמה בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה.

בסעיף הרווח הנקי נרשם לראשונה מזה מספר שנים, הפסד נקי של כ-250 מיליון ש"ח הנובע בעיקר מהפרשה לירידת שווי ההחזקות בחברות הנסחרות בבורסות חו"ל שביצעו מספר חברות ובראשן "כלל אלקטרוניקה".

יש להזכיר כי הירידה ברווח הנקי כבר ברבעון השלישי של שנת 2000 נובעת מהוצאות חד פעמיות שהציגה "אלביט מערכות" בסך כ-250 מיליון ש"ח, עקב מיזוגה של "אל אופ" לתוכה, ועקב שינויים מבניים בחברה.

**לוח 2: רווחיות 33 חברות תעשייה דולריות**  
(במחירי דצמבר 2000)

**נתונים שנתיים**

רווח נקי להון (%)	רווח תפעולי להון (%)	רווח תפעולי (%)	רווח גולמי (%)	רווח נקי	רווח לפני מס	רווח תפעולי	מכירות	הון עצמי	תקופת הדו"ח
6.6	13.3	9.4	29.8	1,256	2,611	2,512	26,640	18,916	2000
13.0	15.8	10.6	31.2	2,221	2,908	2,706	25,635	17,151	1999
6.1	14.0	8.4	30.4	880	1,823	2,021	24,123	14,447	1998
10.1	14.0	8.6	29.6	1,452	1,945	2,026	23,511	14,439	1997
1.9	8.3	4.9	27.5	248	612	1,066	21,792	12,883	1996

**נתונים רבעוניים**

-5.4	11.2	7.7	28.8	-253	33	528	6,879	18,916	IV/00
4.7	14.6	10.0	29.8	221	581	681	6,812	18,715	III/00
14.8	14.9	10.4	30.3	659	1,113	660	6,360	17,778	II/00
15.8	16.2	9.8	30.5	629	884	643	6,589	15,882	I/00
11.2	17.3	10.8	31.3	480	654	741	6,883	17,151	IV/99